

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי
פרשת תזריע
תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 337)

שיעורי הרב אליהו בר חן
e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

פרשת תזריע התשפ"ד

"אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ"

א. על מאמר הכתוב בפרשתנו¹, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לֵאמֹר, אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר, וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים, כִּי־יָמִי נִדְתָּ דָוְתָהּ תִטְמָא", כתב מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א² :

"כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר' - ראשי תיבות, **זכות**".

וביאור העניין :

הוא על פי דברי רבותינו ז"ל, במסכת ברכות³ :

"אמר ליה רב לרבי חייא -

נשים, במאי זכין⁴ ?

באקרוי בנייהו לבי כנישתא⁵, ובאתנווי גברייהו בי רבנן⁶, ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן⁷,"

---

¹ ויקרא, יב' - ב'.

² בספרו הקדוש "פרח שושנה" עה"ת.

³ יז' ע"א.

⁴ היינו:

נשים שאינן עוסקות בתורה, מפני מה, הן נוטלות שכר לעולם הבא?

⁵ היינו:

בזכות שהן דואגות ללימוד התורה של בניהן, ומביאות אותן למקום לימודם בבית הכנסת.

⁶ היינו:

בזכות שהן מאפשרות לבעליהן לשנות בבית המדרש, ששם הם שונים משנה וגמרא.

⁷ היינו:

בזכות שהן ממתנות לבעליהן, ונותנות להם רשות ללכת וללמוד תורה בעיר אחרת.

והיינו, שעיקר שלימות האשה בשכר התורה, הוא כאשר יש לה בנים זכרים,
ודבר זה, תלוי ב"זכות",

שכאשר יש לה "זכות", אזי היא תלד זכר, וממילא שתקבל שכרה מושלם.

ב. ידועה ומפורסמת, דרשתו של רבי עקיבא ⁸ ⁹ :

"אִישׁ וְאִשָּׁה -

זְכוּ, שְׂכִינָה בִּינִיהֶן,

לֹא זְכוּ, אִשׁ אוֹכְלָתָן".

ופירש בזה, רש"י הקדוש :

" זְכוּ - ללכת בדרך ישרה, שלא יהא הוא נואף, ולא היא נואפת.

שְׂכִינָה בִּינִיהֶם - שהרי חילק את שמו, ושיכנו ביניהן,

יִו"ד בַּאִישׁ, ו-ה"י בַּאִשָּׁה.

לֹא זְכוּ, אִשׁ אוֹכְלָתִי - שהקדוש ברוך הוא מסלק שמו מביניהן, ונמצאו אש ואש".

ויעויין בזה, בפירושו של רבינו הרי"ח הטוב זיע"א :

"נראה לי בסייעתא דשמיא -

בתוך איש, יש יו"ד במילואה עשרים ¹⁰,

ובתוך אשה, יש שי"ן במילואה ש"ס ¹¹,

ומכיוון שגדול המעשה יותר מן העושה, לכן הן זוכות לעולם הבא, בזכות תורתם של בניהם ובעליהם.

⁸ סוטה, יז' ע"א.

ילקוט שמעוני, פרשת "בראשית", רמז כד'.

⁹ ויש גורסים (כך הוא בפסיקתא זוטרותא, בראשית, ב' - ג'), רבי מאיר.

¹⁰ היינו:

האות י', שהיא האות האמצעית שבשמו של האיש,

כאשר היא נכתבת במילוי האותיות - יו"ד, היא עולה בגימטריא למניין 20.

וסך הכל ש"ף ¹².

ועם הכולל האותיות ¹³, עולה שפ"ו ¹⁴, כמנין שכינה עם הכולל ¹⁵,

ולזה אמר, שכינה ביניהם דייקא".

ובביאור עניין שם י-ה, המפריד מאש המחלוקת בין האיש לאשתו. נראה לבאר כדלהלן:

א. אשה הנקראת "נוקבא", היא בבחינת "מלכות" ¹⁶,

והנה, מידת "מלכות" היא מושפעת ¹⁷, המקבלת את יניקתה מן "המשפיע".

ולפיכך, אשה אשר אינה מכינה את עצמה להיות "כלי קיבול", המקבלת את השפעתה מן האיש,

---

¹¹ היינו:

האות ש', שהיא האות האמצעית שבשמה של האשה,

כאשר היא נכתבת במילות האותיות - ש"ן, היא עולה בגימטריא למנין 60.

¹² היינו:

מנין 20, העולה מתוך מילוי האות י',

יחד עם מנין 360, העולה מתוך מילוי האות ש',

עולים בגימטריא, למנין 380.

¹³ היינו:

כאשר תוסיף למנין זה, את ו' האותיות, שבמילים "איש אשה".

¹⁴ היינו:

יעלה הכל יחד למנין 386.

¹⁵ היינו:

מילת "שכינה", עם הכולל, עולה בגימטריא למנין 386,

וכמנין אותיות י-ש במילואן, ביחד עם ו' האותיות שבמילים "איש - אשה".

¹⁶ כן הוא בספרי רבותינו המקובלים זיע"א.

¹⁷ כן הוא בספרי רבותינו המקובלים זיע"א.

אינה מקיימת את עצם מהותה, ובעצם, היא מהפכת את מהותה.

- ב. עניין זה שבאשה, רמוז באות ה' שבשמה, באשר יש בו חלל המכיל "כלי קיבול"¹⁸.
- ג. ומשכך, אשה אשר אינה מתנהגת כתכלית בריאתה, מסלקת את האות ה' ממנה, ומקרבת אל עצמה את האותיות "אש".
- ד. האיש, תפקידו להשפיע אל האשה, המקבלת את יניקתה ממנו, ולצורך השפעתו זה, עליו לנהוג במידת "החכמה" ואף במידת "הענווה".
- ה. ב' עניינים אלו, של "חכמה" ו-"ענווה", נרמזים באות י'.

¹⁸ ולפיכך, אות ה', מרמזת על עניין ההולדה וההמשכה, וכדלהלן:

- א. אברהם אע"ה, נקרא בתחילה אברם, עד שהוסיף לו הבורא ית"ש את האות ה' בשמו, וכמאמר הכתוב (בראשית, יז' - ה'), "ולא יקרא עוד את שמך אברם, וקה' שמך אברהם, כי אב המון גוים נתתיך",
ובטעם הדבר, ביארו רבותינו ז"ל (בראשית רבה, פרשה מד', י'):
"אברם לא מוליד, אברהם מוליד".
- ב. שרה אמנו ע"ה, נקרא בתחילה שרי, עד שהחליף לה הבורא ית"ש את האות י' שבשמה לאות ה', וכמאמר הכתוב (בראשית, יז' - טו'), "ויאמר אלהים אל אברהם, שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי, כי שרה שמה",
ובטעם הדבר, ביארו רבותינו ז"ל (בראשית רבה, פרשה מד', י'):
"שרי לא תלד, שרה תלד".
- ג. יהוסף הצדיק ע"ה, נקרא בתחילה יוסף, עד שהוסיף לו הבורא ית"ש את האות ה' בשמו, וכמאמר הכתוב (תהילים, פא' - ו'), "עדות ביהוסף שמו, בצאתו על ארץ מצרים, שפת לא ידעתי אשמע",
ובטעם הדבר, מצינו בדברי רבותינו ז"ל (סוטה, לו' ע"ב), שתוספת אות זו, היתה לצורך לימוד ע' לשון, בעת מינויו למשנה למלך מצרים.
ועיוין עוד בדברי אדונינו הרמב"ם זיע"א (פ"ט מהלכות כלי המקדש והעובדים בו ה"ט), ששם זה נקבע על אבני החושן:
"וכותבין שם יוסף יהוסף".

"חכמה", נרמזת באות י', וכפי שכתב ה"זוהר הקדוש" 19 20 21 .

"ענווה", אף היא נרמזת באות י', וכפי שכתב התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל 22 .

ו. וממילא אם כן, כאשר איש זה אינו נוהג כפי רצון הבורא ית"ש, הוא מסלק מעל עצמו את האות י', ומקרב על עצמו את מילת "אש", ומחמת גאוותו, כבר דרשו עליו רבותינו ז"ל 23 , "אין אני והוא יכולין לדור בעולם".

וממוצא הדברים, בין תבין :

שהשראת השכינה, תלויה, בפעולת האיש והאשה יחד, בדרך הבורא ית"ש, וכאשר אחד מהם או שניהם יחד, אינם מקיימים את תכליתם, אזי, מסתלק הבורא ית"ש מביניהם, ח"ו.

ומעתה, נשכיל ונבין, את המתבאר לעיל - באות א', שלידת בן זכר הוא "זכות" בעבור האשה :

שכן, היות והאיש משפיע בעבור אשתו, ותפקידה של האשה לקבל את השפעתו, אזי, כאשר האשה משתוקקת לקבל את השפעתו, והיא מזריעה קודם הזרעתו, היא מקיימת את רצון הבורא ית"ש, בצורת השופע ומשפיע,

¹⁹ חלק ב', דף מב' ע"ב.

ובעוד מקומות.

²⁰ וכן הוא ב"תיקוני זוהר", דף ה' ע"א.

ובעוד מקומות.

²¹ וכן כתב הגה"ק רבינו שמעון לביא זיע"א (בעמח"ס "כתם פז" על הזוהר הקדוש), בפיוט "בר יוחאי":

"בר יוחאי, יו"ד חכמה קדומה, השקפת לכבודו פנימה".

²² על מאמר הכתוב (במדבר, יג' - טז'), "אלה שמות האנשים, אשר שלח משה לתור את הארץ, ויקרא משה להושע בן נון, הושע", כתב התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל:

"אלין שמיהן גובריא, דשדר משה לאללא ית ארעא, וכדי חמא משה ענוותנותיה, קרא משה להושע בר נון, הושע".

²³ סוטה, ה' ע"ב.

ובאותה העת, היא בעלת "זכות", לקבל את לידת ה"זכר", אשר יתן לה את שכרה מושלם בעולם הבא.

ג. על מאמר הכתוב ²⁴, "ויאמר יהוה אלהים, לא טוב היות האדם לבדו, אעשה לו עזר כנגדו", דרשו רבותינו ז"ל ²⁵:
"זכה - עזר, לא זכה - כנגדו".

ומדברי רבותינו משמע:

שגם כאשר האשה עומדת כנגד בעלה, הדבר לטובתו,

שכן, מכיוון ש"לא טוב היות האדם לבדו", אעשה לו אישה שתעמוד "כנגדו".
והדבר צריך ביאור:

איזה טובה יש לו לאדם, כאשר אשתו עומדת "כנגדו"?

וביאר בזה, מו"ר הגה"צ רבי שלמה פרשה שליט"א ²⁶, כדלהלן.

דהנה, על מאמר הכתוב ²⁷, "חכמות נשים בנותה ביתה, ואולת בידיה תהרסנו",
דרש רב ²⁸:

"און בן פלת, אשתו הצילתו,

ואמרה ליה, מה לך בהדי פלוגתיה?

אי אהרו כהנא רבא, את תלמידא!

אי קרח כהנא רבה, את תלמידא!

אמרה ליה, ידענא, כוליה כנישתא קדישא,

²⁴ בראשית, ב' - יח'.

²⁵ יבמות, סג' ע"א.

²⁶ ביום ב', כ' בסיוון ה'תשפ"א - בשבע ברכות שנערך בביתו, לנכדו הרב שלמה כהן נר"ו, בנו של ידידי החברותא הרה"ג רבי דוד הכהן סקלי שליט"א.

²⁷ משלי, יד' - א'.

²⁸ במדבר רבה, פרשה יח', כ'.

דְּכַתִּיב בֵּיה ²⁹, 'כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קִדְּשִׁים'.

מָה עֲבַדְתָּ?

אֲשֶׁקִּיתִיחַ חֲמָרָא וְאַרְוִיתִיחַ, וְאַגְנִיתִיחַ בְּעַרְסָא,

וְהָוָה יִתְבָּא אֲבָבָא - הִיא וּבְרַתָּא, וְסַתְרָא לְמַזְיָה,

כָּל מָאן דְּאֵתָא בְּשִׁבִיל אוֹן בְּעֵלָה, כִּיּוֹן דְּחִזְיָהּ, הָדַר.

אֲדַהֲכִי וְהֲכִי, אֲבַלְעִינְהוּ.

הֵיִינוּ דְּכַתִּיב -

'חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתְהָ בֵּיתָה' - זֹאת אֲשֶׁתוֹ שֶׁל אוֹן,

'וְאוֹלֶת בְּיָדֶיהָ תִּהְרָסֶנּוּ' - זֹאת אֲשֶׁתוֹ שֶׁל קָרַח.

ולפי זה, ביאר מו"ר שליטי"א:

כאשר האדם הוא בבחינת "זכה", והיינו, שהוא אדם "בעל דרגה",

אזי, אשתו היא "עֶזְרָא" בשבילו, שיוכל להמשיך את ה"עבודת השם" שלו, הלאה והלאה.

ברם, כאשר האדם הוא בבחינת "לא זכה", והיינו, שאותו אדם אינו "בעל דרגה",

אזי, אשתו היא "כנגדו", שבשביל שתהיה לו היכולת להתעלות ברוחניות, אשתו עומדת "כנגדו", ולא תוותר לו אף על קוצו של יו"ד.

באופן, שכאשר האדם "לא זכה", אין טובה גדולה בעבורו, יותר ממה שתעמוד לו אשתו "כנגדו".

ד. ובעניין האמור לעיל באות ג', יעויין בדברי הגה"ק רבינו חיים ויטאל זיע"א ³⁰:

דהנה, נשמת האיש והאשה הם דו פרצופים,

²⁹ במדבר, טז' - ג'.

³⁰ בספרו הקדוש "עץ הדעת טוב", אות קעב'.

וכמאמר הכתוב ³¹, "וַיֹּאמֶר הָאָדָם, זֹאת הַפֶּעַם, עָצַם מְעַצְמֵי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לָקַחָהּ זֹאת".

ואם זכה האדם, הוא לוקח את בת זוגו האמיתית, אשר תעמוד לו לעזר, וזאת מחמת שהיא עצמו ובשרו.

ברם, אם לא זכה האדם, אזי אשתו נישאת לאדם אחר, ואין דעותיהם שווים, וממילא, היא "כנגדו" ממש.

ויעויין עוד בדברי גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ³², משמו של זקנו הגה"ק רבינו אברהם אזולאי זיע"א ³³:

"התלמיד חכם, כפי מה שמתנהג הוא עם הקדוש ברוך הוא, כן אשתו מתנהגת עמו.

וזה סוד מה שאמרו רבותינו ז"ל ³⁴, 'זכה - עזר, לא זכה - כנגדו',

שמורדת בו, כמו שהוא מורד בקונו.

וזה הסוד, לא שייך אלא לצדיקים!

ולזה, כל בן תורה, שאין אשתו נשמעת לו, אין ראוי להתרעם עליה, כי איהו דאפסיד נפשיה!

אומנם, אם אינו בן תורה, דרך טבע שאשתו נשמעת לו, מפני שהיא יראה ממנו".

ולפי זה, כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ³⁵, לבאר את מאמר הכתוב ³⁶, "אֵין מְתָם בְּבָשָׂרִי מִפְּנֵי זַעֲמָדָה, אֵין שְׁלוֹם בְּעַצְמֵי מִפְּנֵי חֲטָאתֵי":

³¹ בראשית, ב' - כג'.

³² בספרו הקדוש "מדבר קדמות", (מערכת נ', אות יא' - "נשים").

³³ בספרו הקדוש "חן לאברהם", (עין יעקב, נהר מח').

³⁴ סוטה, ה' ע"ב.

³⁵ בספרו הקדוש "מדבר קדמות", (מערכת נ', אות יא' - "נשים").

³⁶ תהילים, לח' - ד'.

דהנה, האיש והאשה הם עצם ובשר אחד, וכמאמר הכתוב ³⁷, "וַיֹּאמֶר הָאָדָם, זאת הפעם, עצם מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה זאת", וממילא אם כן, טעם הדבר שאין האשה נשמעת לו לאדם, והיינו, "אין שלום בעצמי", הוא, "מפני חטאתי".

ועל פי זה, כתב מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א ³⁸, לבאר את מאמר הכתוב ³⁹, "וַעֲבַדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וּבִרְדָּךְ אֶת לַחֲמֶךְ וְאֶת מִימֶךָ, וְהִסְרְתִי מִחֶלְה מִקְרָבְךָ":

"וַעֲבַדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם" - היינו, שיהיו האיש ואשתו עובדי ה'.

"וּבִרְדָּךְ אֶת לַחֲמֶךְ וְאֶת מִימֶךָ" - היינו, שלצורך כך, יברך הבורא ית"ש את אשתו של האדם הנקראת "לחמך" ⁴⁰, ואת בניו הנקראים "מימך"

והברכה היא, שיהיו אשתו ובניו עושים את רצונו.

"וְהִסְרְתִי מִחֶלְה מִקְרָבְךָ" - היינו, שאז לא יוכל הסטרא אחרא להיכנס בתוך בית קדוש וטהור זה.

ה. על מאמר הכתוב בפרשתן ⁴¹, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לֵאמֹר, אִשָּׁה כִּי תִזְרַע וַיִּלְדָּה זָכָר, וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים, כִּימֵי נְדַת דְּוִתָּהּ תִּטְמָא", דרשו רבותינו ז"ל ⁴²:

"אִשָּׁה כִּי תִזְרַע" - הַדָּא הוּא דְכָתִיב ⁴³, 'אָחוֹר וְקָדָם צִרְתָּנִי'.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן -

³⁷ בראשית, ב' - כג'.

³⁸ בספרו הקדוש "בך יברך ישראל", (מערכת נ', אות נא' - נשים").

³⁹ שמות, כג' - כה'.

⁴⁰ בראשית, לט' - ו'.

⁴¹ ויקרא, יב' - ב'.

⁴² ויקרא רבה, פרשה יד', א'.

⁴³ תהילים, קלט' - ה'.

אִם זָכָה אָדָם, נוֹחַל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, הַזֶּה וְהַבָּא,

הַדָּא הוּא דְכִתְיב ⁴⁴, 'אַחֹר וְקִדְם צְרַתְנִי'.

וְאִם לֹא, בָּא לְתַן דִּין וְחֶשְׁבוֹן,

שְׁנַאֲמַר ⁴⁵, 'וּתְשֶׁת עָלַי כְּפֹכָה'. כְּדִכְתְּיב ⁴⁶, 'כְּפָדָה מֵעֲלֵי הַרְחֵק' ...

אִם זָכָה אָדָם, אוֹמְרִים לוֹ, אַתָּה קִדְמָתָ לְכָל מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית,

וְאִם לֹא, אוֹמְרִים לוֹ, יִתּוֹשׁ קִדְמָךְ, שְׁלִשׁוֹל קִדְמָךְ."

ובביאור העניין, כתב הגה"ק בעל "באר משה" זיע"א ⁴⁷ :

⁴⁸ **בא וראה, שכוונתם במאמר זה, היא, להעמיד את האדם על חובת ההתרחקות מגסות הרוח.**

כי אמרו רבותינו ז"ל ⁴⁹, אדם נברא בערב שבת וכו', שאם תזווח דעתו עליו, אומר לו: יתוש קדמך במעשה בראשית.

נמצא, ש-"זכה", מתפרש מלשון "זך",

כי הגאווה היא זוהמא, וממילא, בריחוק ממנה נעשה "זך ונקי",

וכמאמרם ז"ל ⁵⁰, "אין זך, אלא נקי".

וזה שאמרו רבותינו ז"ל ⁵¹, על מאמר הכתוב ⁵², "וְזָאת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" -

⁴⁴ תהילים, קלט' - ה'.

⁴⁵ תהילים, קלט' - ה'.

⁴⁶ איוב, יג' - כא'.

⁴⁷ בספרו הקדוש "באר משה", על פרשתן (עמוד קעב').

⁴⁸ לשונו הקדוש מועתק בזה, עם מעט שינויי לשון, למען ירוצו עיני הקורא בהם.

⁴⁹ סנהדרין, לח' ע"א.

⁵⁰ מנחות, דף פו' ע"ב.

⁵¹ יומא, עב' ע"ב.

"זכה, נעשית לו סם חיים. לא זכה, נעשית לו סם מוות",

ופירש רש"י הקדוש -

"זכה, ללמוד לשמה, ולקיימה",

וביאור כוונתם היא, על פי מאמר רבותינו ז"ל במסכת תמיד⁵³ -

"מה יעביד איניש ויחיה?

ימית את עצמו!",

ובפירוש המיוחס לרש"י הקדוש, פירש שם -

"ישפיל את עצמו!".

נמצא -

שהענווה היא סם החיים, ולעומתה, הגאווה היא סם המוות.

והנה, דרשו רבותינו ז"ל⁵⁴ :

"אזהרה לגסי הרוח, מנין?

וְיָרֵם לְבַבְךָ, וְשָׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ"⁵⁵,

וכתיב⁵⁶, 'הִשְׁמָר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ'."

ומוכח, שמהות מידת הגאווה, היא שכחת ה' יתברך, חלילה.

והנה, על מאמר הכתוב בפרשתן⁵⁷, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לֵאמֹר, אִשָּׁה כִּי תִזְרַעַ

וְיִלְדָה זָכָר, וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים, כִּימֵי נְדֻת דְּוִתָּהּ תִּטְמָא", דרשו רבותינו ז"ל⁵⁸ :

⁵² דברים, ד' - מד'.

⁵³ לב' ע"א.

⁵⁴ סוטה, ה' ע"א.

⁵⁵ דברים, ח' - יד'.

⁵⁶ דברים, ח' - יא'.

⁵⁷ ויקרא, יב' - ב'.

⁵⁸ מדרש "לקח טוב".

"לכך נקרא שמו זכר, שחייב לזכור את בוראו ואת מצוותיו".

נמצא -

שה"זכר", מלמד על עניין הגאווה,

שעל ידי מניעתה, זוכר האדם את הבורא ית"ש.

ולפיכך, המדרש המדבר בעניין גנות הגאווה, תואם כפתור ופרח את פירוש הכתוב
בפרשתן⁵⁹, "אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר".

ו. עוד כתב רבינו זיע"א⁶⁰ :

⁶¹ מעתה, יתבאר לנו מאמא רבותינו ז"ל⁶², "גִּתּוּשׁ קִדְמָךְ" -

שכן, היתוש מסמל את עניין הגאווה וגסות הרוח.

וכמו שדרשו רבותינו ז"ל⁶³ -

"בריה קלה יש לי בעולמי, ויתוש שמה.

אמאי קרי לה בריה קלה?

דמעלנא אית לה, ומפקנא לית לה".

ורמזו בזה -

כי בעוד שעניינה של מידת הענווה, הוא, להשפיע לאחרים ולא לקבל,

שכן, בחינת מלכות, "דלית ליה מגרמיה מידי".

ובמידת המלכות, מצינו⁶⁴, שהמלך הוא משפיע ולא מקבל.

⁵⁹ ויקרא, יב' - ב'.

⁶⁰ בספרו הקדוש "באר משה", על פרשתן (עמוד קעג').

⁶¹ לשונו הקדוש מועתק בזה, עם מעט שינויי לשון, למען ירוצו עיני הקורא בהם.

⁶² ויקרא רבה, פרשה יד', א'.

⁶³ גיטין, נו' ע"ב.

⁶⁴ נדרים, כד' ע"א.

אומנם, ה"יתוש", הוא בבחינת "מקבל" שאינו "משפיע", "דמעלנא אית לה, ומפקנא לית לה".

וזוהי מידתו של עמלק, שורש הגאווה -

כי עמלק הוא יצר הרע⁶⁵, ויסודו של היצר הרע הוא מידת הגאווה⁶⁶,

ולפיכך, נקרא עמלק בשם כלב⁶⁷, באשר אף הוא בבחינת "מקבל" שאינו "משפיע"⁶⁸.

ותראה, שה"יתוש", מרמז אף על טומאת עמלק, וכדרשתם ז"ל⁶⁹ -

ולפיכך, כאשר זחה דעתו של האדם, והוא נמשך אחרי טומאת עמלק,

אנו אומרים לו, "יתוש קדמך": באשר הוא מתחבר אל קליפת עמלק.

ז. עוד כתב רבינו זיע"א⁷⁰ :

⁷¹ מעתה, יתבארו לנו דבריו של הגה"ק רבינו שמשון זיע"א מאוסטרופולי זיע"א, משם רבותינו המקובלים זיע"א -

שסגולה להינצל מן הכלבים ולהכניעם, היא שיאמר האדם: "תשי"ו עצמות דקדושה יש בי, כנגד תשי"ו עצמות דקליפה".

ורמז לדבר, הוא במאמר הכתובים⁷², "כִּי סָבְבוּנִי כְּלָבִים, עַד־תִּמְרָעִים, הַקִּיפוּנִי כְּאַרְיֵי, יְדֵי וְרַגְלֵי. אֶסְפֹּר כָּל עֲצָמוֹתַי, הִמָּה יִבִּיטוּ יְרָאוּ בִּי" -

⁶⁵ "זוהר הקדוש", (חלק ג', דף קס' ע"א).

⁶⁶ "זוהר הקדוש", (חלק א', דף קסו' ע"ב).

⁶⁷ "מדרש תנחומא", סוף פרשת "כי תצא".

⁶⁸ נדרים, כד' ע"א.

⁶⁹ בכורות, נז' ע"ב.

ליקוטי ש"ס, להאר"י הקדוש זיע"א.

⁷⁰ בספרו הקדוש "באר משה", על פרשתן (עמוד קעג').

⁷¹ לשונו הקדוש מועתק בזה, עם מעט שינויי לשון, למען ירוצו עיני הקורא בהם.

⁷² תהילים, כב', יז' - יח'.

כלומר, שעל ידי שאספור את מניין העצמות שיש בי, אגרום לכך שהכלבים יכנעו וייראו ממני.

ועל ידי מידת ההכנעה -

מתעוררים תשי"ו העצמות דקדושה, הנרמזים במילת "יתוש",

ובכך מתבטל כוחם לגמרי, וממילא שהם נכנעים תחתיו.

והוא ביאור מאמר הכתוב ⁷³, "וְשִׁתִּי אֶת גְּבֻלְךָ מִיַּם סוּף וְעַד יַם פְּלִשְׁתִּים, וּמִמְדְּבָר עַד הַנֶּהָר, כִּי אֲתוּן בְּיַדְכֶם אֶת יִשְׁבֵי הָאָרֶץ, וְגִרְשְׁתֶּמוּ מִפְּנֵידְךָ" -

שאותיות "וְשִׁתִּי", הינם אותיות "יתוש",

והיינו, שכאשר זוכה האדם להרחיב את גבולות הקדושה, מתקיים בו "וְשִׁתִּי",

ובנוסף, הרי הוא מרחיק ומבטל את העניין ה"יתוש", שלא יוכלו שונאי ישראל לעבור בגבולם.

ומעתה, נשכיל ונבין, את דרשת רבותינו ז"ל ⁷⁴, מאמר הכתוב ⁷⁵, "אָחוֹר וְקָדָם צְרָתְנִי, וְתִשְׁתַּעַל עָלַי כְּפֶכְהָ" -

כלומר, זה שבראת אותי לאחורונה, "אָחוֹר",

הוא בכדי שאזכה להיות "וְקָדָם", והיינו, "אֲתָהּ קִדְמָתָ לְכָל מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית",

שכן, "סוּף מַעֲשֵׂה, בְּמַחְשְׁבָה תְּחִילָה", והאדם שהוא אחרון הנבראים, הוא תכלית הבריאה.

"וְתִשְׁתַּעַל עָלַי כְּפֶכְהָ", שצריך האדם לזכור ולהזכיר לעצמו, בכל זמן ועת, שהכל הוא מידינו של הבורא ית"ש.

ח. על פי המתבאר, נשכיל ונבין. כדלהלן:

א. מילת "תְּזַרְעֵנִי", היא משורש "זרע".

⁷³ שמות, כג' - לא'.

⁷⁴ ויקרא רבה, פרשה יד', א'.

⁷⁵ תהילים, קלט' - ה'.

- ב. והנה, "זרע", הם אותיות "עֵזָר".
- ג. המילים "זרע" ו"עֵזָר", עולים כל אחד בגימטריא למניין 277, וכמניין מילת "ערבה".
- ד. "ערבה", מלמדת על מידת הענווה, וכפי שייסד הפייטן, "משה אהרון בדי ערבות", אשר העידו על עצמם "וַיִּנְחֲנוּ מָה" ⁷⁶.
- ומעתה, נשכיל ונבין, את דרשת רבותינו ז"ל ⁷⁷, "זכה - עֵזָר, לא זכה - כְּנַגְדּוֹ":
- א. "זכה" - הוא מלשון "זך ונקי" ⁷⁸.
- "עֵזָר" - שהאדם הזוכה להיות "זך ונקי" במידת הענווה, זוכה שכל זרעו יהיה בקדושה, ואשתו מסייעתו לכך.
- ב. "לא זכה" - האדם שאינו את מידת הענווה, ואינו "זך ונקי".
- "כְּנַגְדּוֹ" - היינו, שזרעו לא יהיה בקדושה.
- שכן, האות הראשונה והאות האחרונה שבמילת "כְּנַגְדּוֹ", הם כ"ו, שהוא כמניין שם הוי"ה ברוך הוא,
- כי לאחר שהאדם מתרחק מדרך הבורא ית"ש, אזי, אף הבורא ית"ש מתרחק ממנו, ובאותה העת האשה שעמו מתנגדת לו.
- ט. עוד נשכיל ונבין:
- דהנה, מילת "זכה", עולה בגימטריא למניין 32, שהוא כמניין מילת "לב", וכמניין מילת "בכי".
- ללמדך:
- שבשביל לזכות למידת הענווה, ול-"לב" זך ונקי,

⁷⁶ שמות, טז' - ה'.

⁷⁷ יבמות, סג' ע"א.

⁷⁸ וכמו שנתבאר לעיל, באות ה'.

צריך האדם להיות, בבחינת ⁷⁹, "לב נשבר ונדכה, אלהים לא תבזה".
ובפרט, שמילת "עזר", עולה בגימטריא קטנה, למניין 16, שהוא חצי ממניין
מילת "לב",

שהוא בבחינת ⁸⁰, "לב נשבר ונדכה, אלהים לא תבזה".
ולפיכך, הזוכה לתכלית "מידת הענווה", זוכה לשלום בית ולבנים תלמידי
חכמים.

והנה, תכלית יציאת מצרים, היתה, בעבור קבלת התורה הקדושה,
וכמאמר הכתוב ⁸¹, "ויאמר כי אהיה עמך, וזה לך האות כי אנכי שלחתיך,
בהוציאתך את העם ממצרים, תעבדון את האלהים על החר הזה".

והנה, תכלית קבלת התורה הקדושה, היתה, כאשר עם ישראל השרישו בעצמם
את "מידת הענווה",

וכמאמר הכתוב ⁸², "ויסעו מרפידים, ויבאו מדבר סיני, ויחנו במדבר, ויחן שם
ישראל נגד החר",

וכדרשת רבותינו ז"ל ⁸³, "לשון שפלות וענווה, כמדבר, שהכל דורכים עליו".

ודבר זה, הוא, מעין עניין הנישואין, המצריך את "מידת הענווה",

וכמאמר הכתוב ⁸⁴, "תורה צוה לנו משה, מורשה קהלת יעקב",

וכדרשת רבותינו ז"ל ⁸⁵, "אל תקרי מורשה, אלא מאורשה".

⁷⁹ תהלים, נא' - יט'.

⁸⁰ תהלים, נא' - יט'.

⁸¹ שמות, ג' - יב'.

⁸² שמות, יט' - ב'.

⁸³ כן כתב רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א.

⁸⁴ דברים, לג' - ד'.

⁸⁵ ברכות, נד' ע"א.

ואזי, "זכה, עזר" :

והוא כעניין מאמר רבותינו ז"ל⁸⁶, "למיימינים בה, סמא דחיי",

והיינו, מעניין "מידת הענווה", הקשורה לימין,

וכמאמר הכתוב⁸⁷, "לב חכם לימינו".

וכבר נתבאר לעיל⁸⁸ -

שמילת "לב", עולה בגימטריא כמניין מילת "זכה",

וחצי מ-מילת "לב", שהוא בחינת "לב נשבר"⁸⁹, עולה כמניין מילת "עזר"

בגימטריא קטנה.

ברם, "לא זכה, כנגדו" :

והוא כעניין מאמר רבותינו ז"ל⁹⁰, "למשמאילים בה, סמא דמותה",

והיינו, מעניין "מידת הגאווה", הקשורה לשמאל,

וכמאמר הכתוב⁹¹, "ולב פסיל לשמאלו".

ומעתה, תשכיל ותבין, את ביאור מאמר הכתוב בפרשתן⁹², "דבר אל בני ישראל,

לאמר, אשה כי תזריע וילדה זכר, וטמאה שבעת ימים, כימי נדת דותה תטמא".

וכדלהלן :

"אשה" - היינו, התורה הקדושה, המאורשה לעם ישראל⁹³.

פסחים, מט' ע"ב.

⁸⁶ שבת, פח' ע"ב.

⁸⁷ קהלת, י' - ב'.

⁸⁸ באות ט'.

⁸⁹ תהילים, נא' - יט'.

⁹⁰ שבת, פח' ע"ב.

⁹¹ קהלת, י' - ב'.

⁹² ויקרא, יב' - ב'.

"כִּי תִזְרְעֶיךָ" - היינו, אם תרצה להשיג ולהגיע אל תכליתה, למען תעמוד בעבורך לשמירה, וכעניין "עזר" אשר הוא משורש "תזריע".

"כִּי תִזְרְעֶיךָ" - היינו, עליך לנהוג ב"מידת הענווה", אשר צריכה "לֵב נִשְׁפָּר" ⁹⁴, שכן, חצי ממילת "לב", עולה בגימטריא קטנה, כמניין מילת "עזר" בגימטריא קטנה ⁹⁵.

"כִּי תִזְרְעֶיךָ" - היינו, שתשריש בעצמך מידה זו, כעניין "זרע".

"וַיִּלְדָּה זָכָר" - היינו, שאותה עבודה, תוליד בך את עניין "הזכירה" ⁹⁶, לנהוג ב"מידת הענווה" בכל זמן ועת.

"וַיִּלְדָּה זָכָר" - היינו, שלא זו בלבד, אלא, שיזכה האדם לבנים תלמידי חכמים ולזרע קודש.

"וַיִּלְדָּה זָכָר" - היינו, שמחמת מעשיו הטובים של האדם, תעמוד לו אשתו לעזר, ותסייע לו ולבניו בלימוד התורה הקדושה.

יתן ה' יתברך, ונזכה לזה. אמן.

⁹³ ברכות, נד' ע"א.

פסחים, מט' ע"ב.

⁹⁴ תהילים, נא' - י"ט.

⁹⁵ וכמו שנתבאר לעיל, באות ט'.

⁹⁶ וכמו שנתבאר לעיל, באות ה'.

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- הגה"ק רבי שלמה אסולין בן שמחה (שתח"י) זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- נחמה נעמי דידי (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד